

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 44721**Nom:** Individu i migració**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 20**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2259 - Màster Universitari en Migracions	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2259 - Màster Universitari en Migracions	Individu i migració	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

VILLARROYA SOLER EDELIA

RESUM

Al final del primer curs, es proposa un últim mòdul conceptual. Apareix aquí tant un canvi d'àrea d'estudi: la salut, com de paradigma: ens endinsem en l'estudi de les diferències individuals. És aquí on es completa la visió de l'alumne/a, més enllà dels paradigmes conceptuals d'àmbit social i cultural. Encara que de nou impera la tònica general del màster, és a dir, partir del context per arribar a l'específic. Es parteix de la salut comunitària amb aspectes epidemiològics i preventius, passant per la relació metge pacient, per arribar a la Psicologia de la salut que contempla tant els efectes de l'estrès migratori com l'impacte del mateix en la vida sexual, i tot això sota el prisma de la multiculturalitat. Es pretén formar professionals amb un coneixement suficient en el procés de salut i malaltia amb una perspectiva bio-psico-social, en relació amb el procés de migració i els factors que condicionen la salut, tenint en compte les diferències existents entre sexes i cultura de origen, al costat de la influència de variables com les creences, els mites, els valors i l'educació. A la segona part del mòdul, s'intenta dotar l'alumne/a amb les eines suficients per manejar els aspectes psicològics que acompanyen el canvi en la personalitat de l'individu que arriba a una cultura diferent. Amb especial menció al refugi i el desplaçament. Es desitja que el/la futur/a tècnic/a en migracions sigui capaç d'atendre i aproximar correctament a aquestes persones. Al final d'se'l dota amb programes d'intervenció en habilitats interpersonals adaptades a la multiculturalitat. A més, els tres temes finals són exemples dels desenvolupaments en la investigació de la personalitat i de les diferències individuals en la determinació de la conducta social i del canvi en la mateixa provocat per l'aculturació.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es recomana haver cursat els dos mòduls anteriors.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2259 - Màster Universitari en Migracions

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Adquirir coneixements adequats sobre el diàleg transcultural en el camp de la salut, les diferències de gènere i la igualtat social.

Adquirir coneixements adequats sobre les diferències biològiques entre sexes, les diferències de gènere i la igualtat social.

Aprendre els escenaris socio-sanitaris, els perfils de salut i les àrees crítiques, les relacions transculturals i els drets a la salut.

Conèixer els efectes de l'estrès aculturatiu en la salut mental dels individus.

Conèixer els principals models de psicologia de la personalitat i la predicció davant el canvi cultural que se'n desprèn.

Conèixer i comprendre, des del mateix àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Posseir i comprendre coneixements que aporten una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a donar resposta a les diverses necessitats professionals i socials.

Que els estudiants adopten una postura coherent i integrada respecte a les dissensions entre els teòrics.

Que els estudiants adquirisquen la perspectiva històrica, a més de la delimitació conceptual dels termes referents a les migracions.

Que els estudiants apliquen els seus coneixements i habilitats a la comprensió d'un camp d'estudi relacionat amb les migracions i el domini de les habilitats i els mètodes d'investigació relacionats amb

aquest camp.

Que els estudiants arriben a tenir una visió global del procés migratori, amb un èmfasi especial en els efectes del context sobre l'individu i el grup que emigra.

Que els estudiants coneguen els models teòrics provinents de diferents àrees de coneixement i s'acostumen a manejar els fets i les dades empíriques que intenten corroborar les hipòtesis derivades d'aquests models.

Que els estudiants coneguen les diferents creences culturals sobre la manera d'afrontar la malaltia i el manteniment de la salut. Relacions entre estrès aculturatiu percebut i salut mental.

Que els estudiants estiguen preparats per a identificar, prevenir i actuar davant l'abús sexual infantil, la violència de gènere i el tràfic de persones.

Que els estudiants estiguen preparats per a la gestió i la coordinació de qüestions migratòries.

Que els estudiants manegen l'anàlisi del procés migratori i d'aculturació en grups, família i individus.

Que els estudiants manegen les fets i dades empíriques sense arribar a conclusions ràpides i prematures.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una manera que haurà de ser sobretot autodirigida o autònoma.

Que els estudiants puguen crear i fomentar polítiques de cooperació internacional.

Que els estudiants puguen dissenyar, gestionar i valorar programes d'atenció a grups humans amb mobilitat poblacional.

Que els estudiants puguen distingir els processos de la personalitat que intervenen en la interacció social dels individus de diferents cultures.

Que els estudiants sàpien aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb les migracions.

Que els estudiants sàpien aplicar habilitats socials i interpersonals que permeten unes relacions adequades entre iguals i la resolució de conflictes interpersonals.

Que els estudiants sàpien comunicar les seues conclusions (i els coneixements i raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants sàpien concebre, dissenyar i desenvolupar investigació científica sobre l'esdeveniment de la migració que permeta un adequat exercici professional docent i investigador.

Que els estudiants sàpien generar hipòtesis alternatives a les usuals segons els models teòrics imperants en la mobilitat humana.

Que els estudiants sàpien interpretar taules de dades i donar-los sentit respecte als models teòrics sobre la mobilitat humana que les produeixen.

Que els estudiants sàpien reconèixer el paper de la cultura en l'explicació i la predicció de la conducta

individual.

Que els estudiants sàpien sensibilitzar i prevenir conductes i actituds xenòfobes, racistes i dogmàtiques tant en la població d'acolliment com en els diferents grups de migrants.

Que els estudiants sàpien valorar amb sentit crític els continguts de les matèries des d'una perspectiva tant sociocultural com individual, per a aplicar-los al futur exercici professional.

Que els estudiants siguen capaços d'impulsar els principis d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones i d'accessibilitat al mercat laboral dels col·lectius desfavorits.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Que els estudiants siguen capaços d'originar les «bones pràctiques» en l'àmbit de la cooperació i el desenvolupament internacional.

Que els estudiants siguen capaços de desenvolupar polítiques migratòries eficaces.

Que els estudiants siguen capaços de desenvolupar un esperit crític que els permeta una visió àmplia i global de les migracions.

Que els estudiants siguen capaços de fomentar la cultura de pau i la propagació dels valors democràtics.

Que els estudiants siguen capaços de promoure la cohesió social per mitjà de la lluita contra la discriminació, l'explotació i les desigualtats socials tant en l'àmbit local, nacional i europeu com internacional.

Que els estudiants utilitzen tota la seua preparació per a fomentar el relativisme cultural enfront de l'etnocentrisme, des d'una anàlisi respectuosa de les diferències.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant oralment com per escrit, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Actituds coneixements i pràctiques de salut

Enquadrament sociosanitari de la immigració a Espanya i a Europa. Perfil sanitari del/la migrant. Factors de risc físic. Diferències culturals i percepció de la salut. Cultura i maneres d'emmalaltir. La relació metge-pacient des d'una perspectiva interdisciplinària i multicultural. Informació i accés als serveis. Normatives actuals.

Assignatura 1: ECTS: 4; Llengua d'impartició: Castellà

2. Psicologia de la salut i migració

El procés de salut i malaltia des de l'anàlisi dels aspectes geogràfics i d'acolliment de el nou lloc que influencien la condició de salut de la família. Fase d'el cycle vital de la família. Estructura cultural de significats de l'context d'origen: valors culturals de la família, les creences religioses, els rituals. El reconeixement de la identitat grupal i bicultural. Fallida-versus construcció de les xarxes socials significatives. Construint una nova salut. La salut per grups d'edat. Migració i salut sexual i reproductiva.

Assignatura 2: ECTS: 4; Llengua d'impartició: Castellà

3. L'emigració com a procés de canvi personal: implicacions psicològiques

Relacions entre els conceptes de cultura i personalitat. Des de la Antropologia Psicològica a la Psicologia Transcultural. Contacte multicultural, aculturació i personalitat: models descriptius. Canvi intercultural i implicacions per als conceptes d'estabilitat, consistència i adaptació de la personalitat. Tipus i condicionants de l'canvi. La identitat personal i el paper de la cultura. La personalitat del/la migrant. Cap a una conceptualització psicològica del/la migrant i de l'emigració, dins d'una perspectiva multidisciplinària.

Assignatura 3: ECTS: 4; Llengua d'impartició: Castellà

4. Tècniques per a l'entrenament d'habilitats socials i interpersonals

Les intel·ligències socials. Els dos tipus bàsics d'intel·ligència social. Components d'habilitats interpersonals. Components de saviesa sociocultural. Disseny i anàlisi de programes d'habilitats socials i interpersonals.

Assignatura 4: ECTS: 4; Llengua d'impartició: Castellà

5. Personalitat, estrès i salut en el procés migratori

Relacions entre personalitat estrès i salut. El canvi cultural: aculturació i costos psicològics. L'estrès aculturatiu. Aproximacions a l'estrès aculturatiu des de la Psiquiatria transcultural vs. Psicologia Transcultural. Salut mental i desplaçament: des de les migracions internes a les internacionals. Estressors freqüents i salut mental. Models de disrupció de la identitat. El trastorn d'adaptació. Trastorns afectius i d'ansietat. El trastorn per estrès posttraumàtic en persones refugiades i traficades.

Assignatura 5: ECTS: 4; Llengua d'impartició: Castellà

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	200,00
Sense docència	0,00
Total hores	200,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	10,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	110,00
Estudi i treball autònom	115,00
Preparació de classes	30,00
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00
Resolució de casos pràctics	20,00
Total hores	300,00

METODOLOGIA DOCENT

La docència s'imparteix fonamentalment a través d'un sistema de classes presencials, de caràcter teòric i pràctic. La classe teòrica permet la introducció i desenvolupament del contingut teòric de cada tema. Les classes pràctiques, a través de la il·lustració dels continguts, faciliten l'aprenentatge de l'alumnat en permetre una relació més dinàmica i propera amb els mateixos. No obstant això, també és important la realització de seminaris o altres tasques complementàries proposades pel professorat, com la realització de treballs. Amb aquest tipus de tasques es fomenta el treball autònom o en grup, però també i de manera rellevant, l'adquisició de destreses que fa a la presentació i redacció de temes. Les tutories constitueixen el mitjà a través del qual el professorat orienta i supervisa l'alumnat en l'elaboració de les activitats complementàries, en particular, i resol els seus dubtes o dificultats relacionades amb la matèria, en general. En definitiva, a través de les tutories, que faciliten una relació més propera i directa, el professorat guia l'alumnat en la construcció del seu coneixement.

AVALUACIÓ

Ja que s'avaluen els continguts segons les seves àrees temàtiques s'utilitzaran diferents metodologies d'avaluació: proves objectives, exàmens de preguntes curtes, exàmens de desenvolupament i formulació d'assajos.

SISTEMES D'AVAUACIÓ

SE1.- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves orals, escrites o d'acompliment de destreses. Este apartat constituïx el 80% de la qualificació final.

SE2.- Presentació oral o escrita d'informes, treballs individuals o en grup, casos clínics, resolució de problema i maneig de proves diagnòstiques. Este apartat constituïx el 20% de la qualificació final.

Ambdós sistemes d'avaluació són recuperables en segona convocatòria.

Requisits mínims: Per superar la signatura, tant a primera com a segona convocatòria, s'ha d'obtenir com a mínim, la qualificació de 5 punts sobre 10 a la qualificació final.

BIBLIOGRAFIA

- -Abramson, L., Seligman, M.P. y Teasdale, J.D. (orig. 1978 trad. 1995). «Indefensión aprendida en humanos: crítica y reformulación». En M.D. Avia Y M.L. Sanchez (eds.), Personalidad: aspectos cognitivos y sociales. Pirámide.

- -Baraldi, C.; Barbieri, V.; Giarelli G. (2008). Immigrazione, mediazione culturale e salute. Franco Angeli Editori, 2008, 240 pg.
- -Berry, J.W., Poortinga, Y.H., Breugelmans S. M., Chasiotis, A. y Sam D. (2011). Cross-cultural psychology: research and applications. New York. Cambridge University Press.
- -Consellería de Bienestar Social. El Papel del Ámbito Sanitario en la Detección y Abordaje de Situaciones de Desprotección o Maltrato Infantil. (2002). Generalitat Valenciana
- -Farias Huanqui, P. (2003). Manual de atención primaria a población inmigrante. Jaypyo editores, Madrid
- -Larsen, R. y Buss D. M. (2022). Psicología de la personalidad: Dominios del conocimiento sobre la naturaleza humana. Mc Graw Hill.
- -I.Organización Mundial de la Salud. II.War Trauma Foundation. III.Visión Mundial Internacional (2012): Primera ayuda psicológica: guía para trabajadores de campo.
- -Palenzuela, D.L. (1990). Personalidad y psicología clínica. Crisol. (Capítulo 3: pp. 47-79). - Rhodewalt, F. (Dir.) (2008): Personality and Social Behavior. New York. Psychology Press.